

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VII. Se ne ipsæ quidem creatæ virtutes propter se finaliter ordinate
amari possint, multo minus res temporales, prout ex utriusque Testamenti
Scriptura, ratione & Augustino ostenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

positivè sive negativè ultimi, sed dumtaxat per modum mediæ ad talem finem. Et ideo non esse amabilem finaliter propter se. Quia illud solum propter se finaliter amabile est, quod amabile est per modum finis negativè vel positivè ultimi.

Objicies 4°. Sequeretur ex dictis virtutes Philosophorum esse vitia. Quod est damnatum à Pio V.

Respondeo pro solida solutione videnda quæ dixi Prolegomeno 6. c. 15. §. 7.

CAPUT VII.

Si ne ipse quidem creata virtutes propter se finaliter ordinatè amari possint, multò minus res temporales, prout ex utriusque Testamenti Scripturâ, ratione & Augustino ostenditur.

49 **O**stenditur (inquam) 1°. ex veteri Testamento Eccli. 18. *Post concupiscentias tuas non eas*, id est post cupiditates tuas, animæ tuæ permittendo, ut rerum transeuntium amorem sectetur. Ut enim Augustinus l. 83. qq. q. 33. *Nihil aliud est cupiditas (pressius accepta) nisi amor rerum transeuntium.* De quibus Ecclesiastes c. 1. solemne istud oraculum pronuntiavit: *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.* Vanus est autem qui diligit vanitatem, ut rursùm Augustinus dicit lib. 1. de moribus Eccl. c. 21. *Procul dubio vanitates sunt, qui diligunt vanitatem.*

50 Et quid sunt res temporales, nisi divitiæ, honores, voluptates? Divitiarum propter se amorem Psalmista prohibet Psal. 61. *Divitia si affluant, nolite cor apponere.* Prohibet & Spiritus sanctus omnibus locis, quibus avaritiam culpât. Nam, ut Augustinus dicit serm. 105. de temp. *Avaritia est, esse velle divitiam.* Et serm. 47. de diversis: *Amator pecunie, vocatur avarus; honoris amator, vocatur ambitiosus; corporum pulchrorum amator, vocatur lascivus.* Avaritia verò in tantum prohibetur, ut Eccli. 10. dicatur, *avaro nihil esse scelestius.* Quod mox exponitur istâ æquipollenti propositione: *Nihil est iniquius, quàm amare pecuniam.*

51 Cùmque honoris amator sit ambitiosus, ut audivimus ex Augustino, honoris & humanæ gloriæ amorem Scriptura prohibet omnibus locis, quibus superbiam prohibet & ambitionem: unde Jeremiæ 9. *Non glorietur sapiens in sapientia sua, & non glorietur fortis in fortitudine sua, & non glorietur dives in divitiis suis.* Cùm denique veneret voluptatis amator, sit luxuriosus; amatorque voluptatis cibi & potûs, sit gulosus; utriusque voluptatis amorem prohibet, ubicumque gulam & luxuriam prohibet. Num. 15. à Deo graviter puniti sunt filii Israël, quòd ad ollas carniùm Egypti inhiansent. Proverb. 6. Spiritus sanctus jubet ut *custodiamus nos à blanda lingua extranea.* *Non concupiscat pulchritudinem ejus*

cor tuum. Job. 6. *Quis conjugium ita suscipiant, ut... sue libidini ita vacent sicut equus & mulus... habet potestatem demonium super eos. Tu autem... accipies virginem cum timore Domini, amore filiorum magis quàm libidine ductus.*

Novi quoque Testamenti Scriptura temporalium amorem prohibet, 1. Joan. 2. *Nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt.* Quid est, nolite diligere ea quæ in mundo sunt? nolite diligere divitias, nec honores, nec carnis voluptates: subjungit namque Joannes, *Omne quod est in mundo, aut concupiscentia carnis est, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ.* Ubi per carnis concupiscentiam, Augustino interprete tr. 2. in epist. Joann. intelligit amorem, seu desiderium earum rerum, quæ pertinent ad carnem, sicut cibus, & concubitus, & cetera hujusmodi, cum annexis voluptatibus. Per oculorum concupiscentiam intelligit omnem curiositatem videndi, sciendi, experiendi: *Per oculos enim maxime curiositas prævalet*, ait Augustinus in Psal. 8. Per superbiam vitæ intelligit amorem omnium illarum rerum, unde apud homines sæculi homines magnificantur, ut sunt honores, divitiæ, gloria, potentia, &c. Prohibet proinde Joannes omnem humanam cupiditatem. Quia triplici illâ concupiscentiâ, seu cupiditate, humana cupiditas adæquatè dividitur. *Nihil quippe invenis undè tentetur cupiditas humana; nisi aut desiderio carnis, aut desiderio oculorum, aut ambitione sæculi.* Augustinus tr. 2. in epist. Joan. Unde in Psal. 8. dicit, quòd *hæc tria genera vitiorum, voluptas carnis, & superbia, & curiositas, omnia peccata concludunt.*

Paulus etiam (Augustino teste lib. 1. de moribus Eccl. c. 20.) *jubet nihil hujus mundi diligere, cum ait Rom. 12. Nolite conformari huic sæculo.* Temporalia namque & mundana propter se diligere, est ipsis conformari; eodem Aug. ibidem. c. 21. dicente, *ei rei quemque conformari, quam diligit.* Siquidem talis est unusquisque, qualis ejus dilectio est. Aug. tr. 2. in epist. Joan. sive quale est quod diligit, ut Rupertus ait in illud Osee 9. *Facti sunt abominabiles, sicut ea quæ dilexerunt.* Unde iterùm Augustinus serm. 121. *Amando Deum, efficiuntur dii. Et amando mundum, dicimur mundus.* Et citato tr. 2. in epist. Joan. *Si terram diligis, terra eris.* Itaque nisi voluntas, quidquid in eis rebus capit, ad meliorem veriorumque vitam (æternam, seu Deum) referat... quid aliud facimus, nisi quod Apostolus facere prohibet, dicens: *Nolite conformari huic sæculo?* Idem l. 11. de Trin. c. 15. Istis proinde verbis præcipit Apostolus, ut *quidquid in usu temporalium rationabiliter facimus, æternorum adipiscendorum amore faciamus, per ista transeuntes, illis adherentes.* Idem lib. 12. de Trin. c. 13.

Rursus idem Apostolus 1. Cor. 3. *Quintus sar hoc mundo, quasi non utantur.* Ad quæ verba

verba Augustinus l. 3. contra Julianum c. 16. *Quid est, quasi non utantur nisi, non diligant quod utuntur: quoniam tale est, ut bene aliter non utantur. Et hoc etiam in his rebus observandum est, qua in hoc mundo sic bona sunt, ut tamen eas diligere non oporteat.*

56 Et iterum ad Coloss. 3. *Primus homo de terra terrenus, secundus homo de celo caelestis. Qualis terrenus, tales & terreni. Qualis caelestis, tales & caelestes. Sicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem caelestis. Hoc est, inquit Augustinus l. 1. de moribus Eccl. c. 19. exiite veterem, & induite novum. Omne igitur officium temperantia, est exuere veterem hominem, & in Deo renovari, id est, contemnere omnes corporeas illecebras... totumque amorem ad invisibilia & divina conferre. Illecebra autem corporis sunt in omnibus qua corporeis sensibus attinguntur, qua à nonnullis etiam sensibilia nominantur... Et ideo in Scripturis sanctis visibilibus nomine sensibilia cuncta significuntur. Itaque in novo Testamento sic ab istorum amore prohibemur: non respicientes qua videntur, sed qua non videntur. Qua enim videntur, temporalia sunt; qua autem non videntur, aeterna sunt. Viti sumus converti ad ea qua videntur. Non sunt igitur ista diligenda... Amandus igitur solus Deus est: omnis verò iste mundus, id est, omnia sensibilia contemnenda. Utendum autem his ad via hujus necessitatem, ad cujus subventionem instituta sunt.*

57 *Habet igitur vir temperans, in ejusmodi rebus mutabilibus & fluantibus, via regulam, utroque Testamento firmatam (concludit Augustinus l. 1. de moribus Eccl. c. 21.) ut nihil eorum diligat, nihil per se appetendum putet, sed ad via hujus atque officiorum necessitatem, quantum satis est, usurpet, utentis modestia; non amantis affectu.*

58 *Qua profectò regula non utroque dumtaxat Testamento, sed & multiplici ratione firmatur. Duodecim imprimis rationibus, quibus cap. 4. demonstravimus, inordinatum esse amorem cujuscumque creaturae finaliter propter se.*

59 Deinde 1°. quia temporalia propter se appetere, est falsis bonis illudi atque decipi. *Quid est enim aliud falsis bonis illudi atque decipi, quam teipso inferiora miranda & appetenda arbitrari? Idem loco proxime citato. Si falsa bona non essent, vana non essent. Vana autem usque aded sunt, ut vanitates dicantur, Eccl. 1. Unde & mundi gloriam inanem vocat Apostolus, pro eodem accipiens humanam, seu mundi gloriam; & inanem gloriam, 2. Cor. 5. Non efficiamur inanem gloriae cupidi. Divitias quoque fallaces Salvator vocat Matth. 13. cum ait: Fallacia divitiarum suffocat verbum. Unde Gregor. hom. 15. in Evang. Evangelistà testante... Dominus fallaces divitias appellat. Fallaces enim sunt, qua nobiscum diu permanere non possunt. Fallaces, qua mentis nostra inopiam non expellunt, &c.*

Tom. I.

2°. Homo tam sublimis est conditionis (ait Illustrissimus Castoriensis lib. 1. de Amore poenitente c. 1.) & tam excessum inter omnes creaturas ordinem nactus, ut omnibus rebus corporalibus sit praepositus, solusque Conditor sit finis, bonum & perfectio ejus; vel si quid aliud sit ipsi bonum, non nisi bonum usuale & ministeriale; non fruibile & finale. Ideò namque Creator, ipsum creare volens: *Faciamus, inquit, hominem ad imaginem & similitudinem nostram, & praest piscibus maris, & volatilibus caeli, & bestiis terrae, &c.* Id est, (inquit Castoriensis) "faciamus hominem imaginem nobis similem, ut non delectetur in piscibus maris; & volatilibus caeli; & bestiis terrae: non ut universa terrae, omnique quod movetur in terra, esurientem affigat amorem, & in eis velut sine & loco suo conquelescat; sed ut Deo, tamquam... ultimo fini... amore subditus, piscibus maris, volucris caeli, bestiis & reptilibus terrae, omnique corporeae creaturae non serviat indignus, sed praest divino lumine plenus; nec eis subjaceat, quarens in illis bonum suum; sed eis uti servis dominetur... in dulcissima fruitione semper manentis sapientiae constitutus." Justum quippe est, ut quem admodum illis praest in essendo; sic praest in amando; nec proinde illa propter se finaliter diligat. Quia suae hoc ipso conditionis & dignitatis obliviscitur, quo eis in amando non praest, sed subjicitur. Eis verò hoc ipso in amando subjicitur, quo ea propter se finaliter diligit (ut constat ex dictis n. 27. necnon ex eo quod Augustinus l. 10. confessionum c. 6. dicit: *Amore subduntur eis*) quod profectò inordinatum est. *Perversi namque animi est, & inordinati, eis sequendis subjici, quibus ad nutum suum ducendis divino ordine ac jure praestatus est. Merito itaque Epictetus primis Enchiridii sui capitibus decernit ad obtinendam animi libertatem, vitandamque servitutem; cavendum earum rerum amorem quas inviti possumus amittere.*

3°. Amore mansorio rerum temporalium seu corporalium animus sordidatur. Igitur amor ille est inordinatus. Probatut antecedens. Tum quia *sordes animi sunt, amor quarumcumque rerum, praeter animam & Deum.* Augustinus lib. de utilit. cred. c. 16. Tum quia *animus noster terrenorum cupiditate sordescit.* Idem lib. 2. de serm. Dom. in monte c. 13. Et ratio est; quia per amorem temporalium, rerumque quarumcumque inferiorum, illis miscetur (cum amor sit quidam velut animi contactus, & velut egressus amantis à seipso, ingressusque in rem amatam) at verò sordescit aliquid, cum inferiori miscetur natura (ait Augustinus ibid.) *quamvis in suo genere non sordida: quia etiam de puro argento sordidatur aurum; ita & animus noster terrenorum cupiditate sordescit; quamvis ipsa terra in suo genere atque ordine munda sit.* Unde lib. contra Secundinum cap. 11. *Cum animus ad corpus*

declinat, quodammodo corporascit. Et lib. de morib. Eccl. c. 2. *Quisquis* (inquit) *quod se ipso deterius est sequitur, sic & ipse deterior, dum & voluntas fordescit, & intellectus sic obtenebratur, ut rectum de re amata iudicium ferre non possit. Inferiorum quippe amore subduntur eis, & subditi iudicare non possunt,* ait idem lib. 10. confess. c. 6. Nec rectè aliam ob causam secularia secularium iudicio multum aestimantur, nisi quia multum amantur, illoque secularium amore intellectus ipsorum excæcatur.

62 4°. Rerum mortalium amore animus fit miser, eodem Augustino teste l. 4. confess. c. 6. ibi: *Miser est omnis animus vincens amore rerum mortalium. Et rationem subjungit, quia dilaniatur, cum eas amittit; & tunc sentit miseriam quâ miser est & antequam amittat eas. Quia antequam amittat, dilaniatur iniquitudine timoris, ne, ut ait. lib. 3. de doctr. christ. c. 8. Non est in carendo difficultas, nisi dum est in habendo cupiditas. Nam quid est dolor qui dicitur animi, nisi carere mutabilibus rebus, quibus fruebatur?* Lib. de vera relig. c. 12. Haud dubiè enim eorum amissione cruciabitur, quibus fruendo utique latabatur. Lib. 21. de Civit. Dei c. 26. Et infra: *Ex earum rerum amissione tantum necesse est urat dolor, quantum hæserat amor. Quisquis igitur rerum temporalium amissione non vult cruciari, non eis amore conglutinetur, neque velut membra sui animi faciat amando; ne cum rescari ceperim, cum cruciatus animi fœdem; sed eis potius superferatur, & habere illa, & regere, cum opus est, paratus, & amittere ac non habere paratior.*

63 5°. Inordinatus est omnis amor, quo animus, velut glutine quodam, sic tenetur, implicatur, & impeditur, ut liberè non feratur in Deum (neque enim ordinatus est amor, quo Dei impeditur amor) sed affixivo temporalium rerum amore sic animus tenetur, implicatur & impeditur, ut liberè non feratur in Deum. Alis enim spiritualibus charitatis animus liberè fertur in Deum. Amor vero rerum terrenarum viscum est spiritualium pennarum. Aug. Serm. 112. Unde Serm. 311. *Noli amare impedimentum, si non vis invenire tormentum. Quod amas in terra impedimentum est; viscum est spiritualium pennarum, hoc est virtutum, quibus volatur ad Deum. Capi non vis, & viscum amas? Numquid idèo non caperis, quia dulciter caperis? Quanto magis delectat, tanto fortius strangulat. Quanto certè impedimento fit rerum mortalium amor ad divinorum & caelestium amorem, experientiâ notum est. Tanto quippè minus divina & caelestia amamus, quanto plus terrena. Ut enim Augustinus Serm. 125. Non potest homo amare quod æternum, nisi destuerit amare quod temporale est. . . . Qui amat seculum, amare Deum non potest. Serm. 368. Amor amore impeditur. . . . Funde quod habes de amore seculi, ut capias quod non habes de amore Dei.*

Lib. 83. qq. q. 36. *Charitatis venenum est spes adipiscendorum aut retinendorum temporalium. Nutrimentum ejus, imminutio cupiditatis. Perfectio, nulla cupiditas. . . . Quisquis igitur eum nutrire vult, instet minuentis cupiditatibus. Est autem cupiditas, amor adipiscendi aut obtinendi temporalia. Judicet sapiens, num rectus amoris ordo amare permittat impedimentum & venenum divini amoris; vel ut humana mens temporalibus sic alligetur, ut ad amandum Deum, propter quem factus est, ipsi sint impedimento, quæ facta sunt, ut ad hoc ipsi sint adminiculo.*

Jubet ergo lex aeterna avertere amorem à temporalibus, & cum mundatum convertere ad aeterna, inquit Augustinus lib. 1. de libero arbitrio c. 15. Et ne dubites quænam sint temporalia à quibus amorem avertere jubet lex aeterna, ibidem ab ipso recensentur sequentia. 1. Hoc corpus, & ejus quæ vocantur bona, ut integra valetudo, acumen sensuum, vires, pulchritudo, & si quæ sint cetera, partim necessaria bonis artibus. . . . partim viliora. Deinde libertas. . . . deinde parentes, fratres, conjunx, liberi, propinqui, affines, familiares, & quicumque aliquâ necessitudine adjuncti sunt. Ipsa denique civitas, qua parentis loco haberi solet. Honores etiam, & laudes, & ea quæ dicitur gloria popularis. Ad extremum pecunia, &c.

Ne etiam existimes lege aeternâ solum esse veritum amorem temporalium, quo quis illa Deo divinæque præfert amicitia. Effugium istud Augustinus mille locis præcludit, ut lib. 1. de Civit. Dei c. 9. ubi loquens de infirmioribus, qui terrenis bonis, quamvis ea non præponerent Christo, aliquantulâ tamen cupiditate inherebant, dicit: *Quantum hac amando peccaverim, perdendo senserunt. Et exposit. in Psal. 40. Omnis anima infirma in hac vita quarit sibi aliquid terrenum, ubi requiescat. Quoniam intentionem laboris & mentis extensa in Deum difficile potest perpetuo tolerare. Aliquid sibi in terra conquirat, ubi requiescat, & quodammodo pausatione quadam recumbat, velut sunt ista quæ diligunt & innocentes (non præponendo ea Christo, aliâ non forent innocentes, seu justî) neque enim de cupiditatibus malorum nunc loquendum est: quia, multi acquiescunt in circo, in amphibeatro, multi acquiescunt in alea, multi in luxuria popinatarum, multi in libidine adulteriarum, multi in violentiis rapinarum, multi in dolo & infidiis fraudum. Acquiescunt in his omnibus homines. Quid est, acquiescunt? delectantur illic. Sed removeamus hac omnia. Ad innocentem hominem veniamus. Acquiescit in domo sua, in familia sua, in conjuge sua, in filiis, in paupertate, in pradiolo suo, in novella manibus suis constituta, in edificio aliquo, suo studio fabricato. Acquiescunt innocentes in his. Sed tamen Deus, volens nos amorem non habere nisi viam aeternam, istis velut innocentiibus (non dicit prorsus innocentiibus) delectationibus mis-*

et amaritudines, ut ex his patiamur tribulationes... ne viator, tendens ad patriam, stabulum amet pro domo sua... Ergo quia correptiones istas... agnoscere debet homo propter peccata sua pati, convertat se, & dicat quod sequitur: Ego dixi, Domine miserere mei, sana animam meam, quia peccavi tibi... Plañe committamus nos medici (tribulationibus nos exercentis, & à peccato sanantis, prout immediatè promissu) manui. Non enim errat ut sanum pro puri fecerit. Novit quod inspicit. Novit vitium, quia ipse fecit naturam. Quid ipse condidit, quid de nostra cupiditate accessit, discernit. Et iterum exposcit in Psal. 80. Sani qui rebus infirmitati concessis, inherent aliquantulum dilectione... Talibus dicitur: jam quidem omnino delictum est in vobis... habent ligna, fenum, stipulam, super fundamentum; sed rerum concessarum, non illicitarum... Cum autem dixeris: amo possessionem istam, timeo ne pereat... non quidem proponis eam Christo. Nam si sic amas possessionem istam, ut si dicatur tibi, ipsam vis, an Christum? est tristis eam perdis, plus tamen amplecteris Christum, quem posuisti in fundamento. Salvus eris, quasi per ignem... Christum habes in fundamento. Sed tamen quia diligis illam, & contristaris, si perdas illam; super fundamentum posuisti, non aurum, aut argentum, aut lapides pretiosos; sed ligna, fenum, stipulam. Salvus ergo eris, cum ardere coeperit (igne purgatorio) quod adificasti; sic tamen quasi per ignem... Nam qui adificat amorem terrenorum, super fundamentum regni aeternum, id est, super Christum, ardebit amor temporalium; & ipse salvus erit per idoneum fundamentum. Similibus sententis plenus est Augustinus, ut videre est l. i. de Civit. Dei c. 26. l. de vera relig. c. 47. Enchirid. cap. 68. Serm. 121. de divers. ubi ly quasi per ignem, exponit de igne iudicii futuri, quem vocat flammam gehennae, quā nullus ardet, nisi ob veri nominis peccatum: si quis non pro dignitate fundamenti, adificat lignum, fenum, stipulam... ad ignem praparet. Sed si fundamentum ipsius Christus est, id est, si primum locum in corde Christus obtinuit; secularia verò sic amentur, ut non Christo prapantur, sed eis Dominus Christus... detrimentum patitur: ipse autem salvus erit; sic tamen quasi per ignem... Nescio quomodo, cum ignis nominatur, in die iudicii futurus... flammis foci timentes, flammam gehennae pro nihilo ducunt.

66 Ecce quàm evidenter Augustinus dicit, ipsos etiam justos, quorum in corde Christus primatum obtinet, ob saecularium rerum amorem in die iudicii, gehennae ignis puniendos; istumque proinde amorem veri nominis esse peccatum. Unde lib. 10. confess. c. 31. se culpabilem agnoscit, quod inter comedendum & bibendum subinde rapiatur aliquantulum ultra metas necessitatis, captus laqueis voluptatis: Hoc me docuisti, ut quemadmodum medicamenta, sic alimenta sumpturus accedam. Sed dum ad quietem satietatis ex indigentia

molestia transeo, in ipso transitu mihi insidiatur laqueus concupiscentiae... In his ergo tentationibus positus, certo quotidie adversus concupiscentiam manducandi & bibendi... Et quis est, Domine, qui non rapiatur aliquantulum extra metas necessitatis? Quisquis est, magnus est, magnificet nomen tuum. Ego autem non sum; quia peccator homo sum. Cap. 33. Cum mihi accidit, ut me amplius canius (Ecclesiae) quàm res qua canitur, moveat, penatiter me peccasse confiteor. Cap. 35. In quàm multis minutissimis & contemptibilibus curiositas quotidie nostra tentatur, & quàm saepe labimur, quis enumeret? quoties narrantes inania primò quasi toleramus, ne offendamus infirmos; deinde paulatim libenter advertimus? Canem currentem post leporem jam non specto cum in Circo sit. At verò in agro, si casu transeam, averit me fortassis & ab aliqua magna cogitatione, atque ad se convertit illa venatio... cordis inclinatione... Quid: cum me domi sedentem stellio muscas captans, vel aranea retibus suis irruentes implicans, saepe inmentum facit? ... Et talibus via mea plena est. Et lib. 4. contra Julianum c. 14. Moveatur certè animus divino cantico audito: tamen etiam illic, si sonum, non sensum, libido audiendi desideret, improbat; quàm magis, si canimiculis inanibus, & vel etiam turpibus delectatur?

CAPUT VIII.

Temporalium propter se amorem Christianis esse vitium amplius ostenditur ex baptismali ipsorum professione, Evangelicisque Christiana via principis.

EX baptismali imprimis professione. Quia 67 utique Christiani renuntiarunt saecularibus omnibus desideriis, & amoribus, dum saeculo renuntiarunt, professi illic, quod unà cum Christo, crucifixi, mortui & sepulti erunt mundo, viventque Deo. Ut enim D. Basilus ait serm. de instruendis baptizandis: In baptismo aqua ex pacto polliciti videmur, professi illic, quod unà cum Christo, crucifixi, mortui sepulique sumus. Et homilia sequenti: Aquam verò in mortem Domini baptizati, quasi scripto quadam pepigimus, & professi sumus, quod mortui sumus peccato, & mundo, vivificati verò iustitia.

Ita etiam Ambrosius, seu quisquis est Author librorum de Sacramentis inter opera Ambrosii l. i. c. 1. ubi Neophitum alloquens: Quando (inquit) te interrogavit Sacerdos, abrenuntias diabolo, & operibus ejus? abrenuntias saeculo, & voluptatibus ejus? Quid respondisti? Abrenuntio. Memor esto sermonis tui, & numquid tibi excidit tua series cautionis... ubi promiseris, considera... Ergo abrenuntiaisti mundo, abrenuntiaisti saeculo.

Et ante Ambrosium Origenes in Num. c. 69 21. baptismalem illam pollicitationem adun-